Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2011թ.

Բովանդակություն

	էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ.+ 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ԱԿԲԱ- ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի և նրա դուստր ընկերությունների (այսուհետև միասին՝ «Խումբ») կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Խմբի ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության և նրա դուստր ընկերությունների՝ 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն/բաժնետեր

Դանիել Հիլլեր
Առաքելության բաժնետեր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
06 ապրիլի, 2012
ք. Երևան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	**22,423,189**	18,799,393
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	**(8,069,688)**	(7,230,453)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		**14,353,501**	11,568,940
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	**2,156,398**	1,697,478
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	**(708,869)**	(519,060)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		**1,447,529**	1,178,418
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	**897,057**	738,748
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		**126,406**	57,186
Այլ եկամուտներ	9	**1,028,306**	883,752
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	10	**(387,419)**	(988,444)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	**(5,241,045)**	(4,576,788)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	**(1,019,801)**	(1,032,143)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	**(206,350)**	(46,264)
Այլ ծախսեր	12	**(3,142,807)**	(2,575,368)
Շահույթ մինչև հարկում		**7,855,377**	5,208,037
Շահութահարկի գծով ծախս	13	**(1,716,584)**	(1,220,494)
Տարվա շահույթ		**6,138,793**	3,987,543
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		**155,454**	47,032
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		**(149,105)**	(78,862)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		**(1,270)**	6,365
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկերից հետո		**5,079**	(25,465)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		**6,143,872**	3,962,078

Տարվա շահույթ

Մայր կազմակերպության բաժնեմաս	**6,067,529**	3,938,078
Չվերահսկվող մասնակցություն	**71,264**	49,465

Տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք

Մայր կազմակերպության բաժնեմաս	**6,072,608**	3,912,613
Չվերահսկվող մասնակցություն	**71,264**	49,465

9-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	**29,770,986**	19,476,427
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	**19,568,764**	27,500,382
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	**207,415**	9,014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	**146,131,383**	99,194,180
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	**4,380,443**	5,941,832
Հիմնական միջոցներ	19	**14,918,747**	12,333,545
Գուդվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	**1,049,538**	1,125,818
Այլ ակտիվներ	21	**2,204,562**	2,387,301
Ընդամենը՝ ակտիվներ		**218,231,838**	167,968,499
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	22	**9,791,564**	8,112,988
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	**87,211,429**	67,754,619
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	**73,077,704**	51,626,694
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	16	**160,316**	-
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		**907,791**	275,717
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	**66,087**	69,011
Այլ պարտավորություններ	25	**1,680,024**	936,419
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		**172,894,915**	128,775,448
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	**30,000,000**	10,000,000
Էմիսիոն եկամուտ		**-**	4,567,170
Գլխավոր պահուստ		**2,595,192**	1,595,192
Այլ պահուստներ		**4,998,799**	5,017,610
Չբաշխված շահույթ		**6,483,309**	16,824,720
Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ		**44,077,300**	38,004,692
Չվերահսկվող մասնակցություն		**1,259,623**	1,188,359
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		**45,336,923**	39,193,051
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**218,231,838**	167,968,499

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 65 էջերում, ստորագրվել են 2012թ. ապրիլի 6-ին Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

9-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ստեփան Գիշյան	Սեղրակ Ջավադյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն	Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ							Չվերահսկվող մասնակցություն	Ընդամենը
	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստներ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը		
Հաշվեկշիռը 2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,000,000	4,567,170	1,595,192	310,233	4,738,846	12,880,638	34,092,079	1,138,894	35,230,973
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	3,938,078	3,938,078	49,465	3,987,543
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք									
Հիմնական միջոցների իրացումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(6,004)	6,004	-	-	-
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	47,032	-	-	47,032	-	47,032
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(78,862)	-	-	(78,862)	-	(78,862)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	6,365	-	-	6,365	-	6,365
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(25,465)	(6,004)	3,944,082	3,912,613	49,465	3,962,078
Հաշվեկշիռը 2010թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**10,000,000**	**4,567,170**	**1,595,192**	**284,768**	**4,732,842**	**16,824,720**	**38,004,692**	**1,188,359**	**39,193,051**

Հազար ՀՀ դրամ	Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ							Չվերահսկվող մասնակցություն	Ընդամենը
	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստներ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը		
Հաշվեկշիռը 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**10,000,000**	**4,567,170**	**1,595,192**	**284,768**	**4,732,842**	**16,824,720**	**38,004,692**	**1,188,359**	**39,193,051**
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	**20,000,000**	**(4,567,170)**	**-**	**-**	**-**	**(15,432,830)**	**-**	**-**	**-**
Հատկացում պահուստին	**-**	**-**	**1,000,000**	**-**	**-**	**(1,000,000)**	**-**	**-**	**-**
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	**20,000,000**	**(4,567,170)**	**1,000,000**	**-**	**-**	**(16,432,830)**	**-**	**-**	**-**
Տարվա շահույթ	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**6,067,529**	**6,067,529**	**71,264**	**6,138,793**
Այլ համապարփակ եկամուտ									
Հիմնական միջոցների իրացումից պահուստի ճշգրտում	**-**	**-**	**-**	**-**	**(23,890)**	**23,890**	**-**	**-**	**-**
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	**-**	**-**	**-**	**155,454**	**-**	**-**	**155,454**	**-**	**155,454**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	**-**	**-**	**-**	**(149,105)**	**-**	**-**	**(149,105)**	**-**	**(149,105)**
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	**-**	**-**	**-**	**(1,270)**	**-**	**-**	**(1,270)**	**-**	**(1,270)**
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**-**	**-**	**-**	**5,079**	**(23,890)**	**6,091,419**	**6,072,608**	**71,264**	**6,143,872**
Հաշվեկշիռը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**30,000,000**	**-**	**2,595,192**	**289,847**	**4,708,952**	**6,483,309**	**44,077,300**	**1,259,623**	**45,336,923**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**	2010թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	**7,855,377**	5,208,037
Ճշգրտումներ		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	**387,419**	988,444
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	**1,226,151**	1,078,407
Հիմնական միջոցների վաճառքից վնաս	**22,522**	392
Ստացվելիք տոկոսներ	**(458,901)**	122,751
Վճարվելիք տոկոսներ	**605,121**	507,428
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխության դրական արդյունք	**(244,646)**	(9,014)
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժութային փոխարկումներից զուտ վնաս	**217,480**	108,254
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	**9,610,523**	8,004,699
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	**(5,602)**	8,374
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**6,707,958**	(8,443,885)
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**106,812**	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**(42,700,354)**	(12,690,001)
Այլ ակտիվներ	**190,486**	(194,803)
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**(3,542,324)**	(7,074)
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	**50,773**	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**13,637,984**	6,669,649
Այլ պարտավորություններ	**716,218**	134,601
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	**(15,227,526)**	(6,518,440)
Վճարված շահութահարկ	**(1,088,704)**	(1,271,727)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(16,316,230)**	(7,790,167)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի (առք)/վաճառք	**1,567,738**	(2,822,007)
Հիմնական միջոցների առք	**(3,631,461)**	(1,470,162)
Հիմնական միջոցների վաճառք	**3,936**	4,662
Ոչ նյութական ակտիվների առք	**(130,070)**	(897,170)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(2,189,857)**	(5,184,677)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ներգրավում	**1,602,499**	1,069,195
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ներգրավում/(մարում)	**18,666,889**	(1,730,465)
Այլ երկարաժամկետ վարկեր	**5,773,530**	1,822,247
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**26,042,918**	1,160,977
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	**7,536,831**	(11,813,867)

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	**30,927,078**	44,217,394
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	**970,907**	(1,476,449)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	**39,434,816**	30,927,078

Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Ստացված տոկոսներ	**21,964,288**	18,922,144
Վճարված տոկոսներ	**(7,464,567)**	(6,723,025)

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը («Բանկը») Խմբի Մայր կազմակերպությունն է: Խումբը բաղկացած է Բանկից և դրա դուստր կազմակեպություններից («Խումբ»):

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1995թ. ՀՀ-ում, որպես կոոպերատիվ բանկ կոլեկտիվ սեփականության հիմունքներով և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն սկսած 2006թ. սեպտեմբերից: Բանկը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ` ՀՀ) օրենսդրության համաձայն: Բանկը գրանցվել է 1998թ. փետրվարի 17-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ` ՀՀ ԿԲ) կողմից N70 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժութային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 41 մասնաճյուղեր գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է` Բայրոնի 1 փող., Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:

Բանկի դուստր կազմակերպություններն են` «ԱԿԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՓԲԸ և «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ:

«ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպությունը հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 2003թ. ՀՀ-ում: Կազմակերպությունը իրականացնում է ֆինանսական լիզինգի գծով գործառնություններ, ինչպես նաև մատուցում է ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ ֆինանսական ծառայություններ: Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ` ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2003թ. ապրիլի 23-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ` ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով: Բանկի ներդրումը «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ում կազմում է 54%:

«ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ն հիմնվել է 2004թ. ՀՀ-ում: Կազմակերպությունը ծավալում է ապահովագրական գծով միջնորդական գործունեություն: Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ` ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2004թ. հուլիսի 29-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ` ՀՀ ԿԲ) կողմից N 0004 արտոնագրային համարով:

Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի այն համարվել է դուստր կազմակերպություն և համախմբվել այս ֆինանսական հաշվետվություններում:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խմբի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն

ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Խումբն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2011թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

ՖՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է ֆինանսական գործիքների բացահայտման պահանջները՝ վերացնելով անհամապատասխանությունները և կրկնվող բացահայտումները: Մասնավորապես, վերացվում են բացահայտման ենթակա հետևյալ պահանջները.

- ֆինանսական ակտիվների մնացորդային արժեքները, որոնց պայմանները վերանայվել են և որոնք այլապես կլինեին ժամկետանց կամ արժեզրկված,
- պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական այն գործիքների համար, որոնց հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց՝ պարտքային ռիսկի ենթարկվածության առավելագույն չափը,
- Ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով պահվող գրավների իրական արժեքի գնահատումը և նկարագրությունը:

Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

3.6 Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Խմբի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում: Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների փոփոխություններն ու մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև: Թողարկվել են նաև այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ըստ կանխատեսման էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություններ) Ֆինանսական ակտիվների փոխանցում

Փոփոխության նպատակն է օգնել ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին գնահատելու ֆինանսական ակտիվների գծով բարդ փոխանցումների ռիսկայնությունը և այս ռիսկերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա: Պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումները նախատեսված են տեղեկատվության տրամադրման համար, որոնք թույլ են տալիս օգտագործողներին՝

- Հասկանալ ոչ ամբողջապես ապաճանաչվող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի և դրա հետ կապված պարտավորության միջև հարաբերությունը
- Գնահատել ամբողջապես ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվներում հաշվետու կազմակերպության անընդհատ ներգրավվածության հետ կապված ռիսկերը և դրանց բնույթը

Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2011թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 32 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը՝. փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍԽ-ն պարզաբանեց զուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների զուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ, բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:

Փոփոխությունները կիրառելի են 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություն, որով ՖՀՄՍ-ի կիրառման պարտադիր ժամկետը հետաձգվել է 2013թ-ի հունվարի 1-ից մինչև 2015թ.-ի հունվարի 1-ը: Սա նշանակում է, որ ՀՀՄՍ 39-ի փոխարինման ծրագրի բոլոր փուլերը այժմ կունենան միևնույն պարտադիր կիրառման ժամկետը: Փոփոխությունները նաև ազատում են համեմատական ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացման պահանջից ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման համար: Այս ազատումը նախկինում հասանելի էր միայն այն ընկերություններին, որոնք նախընտրում են կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը մինչև 2012թ.: Այժմ կպահանջվեն նաև հավելյալ անցումային բացահայտումներ՝ ստանդարտի առաջին անգամ կիրառման ընկալմանն օժանդակելու համար:

Ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 10 Համախմբված Ֆինանսական հաշվետվություններ

ՖՀՄՍ 10-ը գալիս է փոխարինելու ՀՀՄՍ 27-ին «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» և ՄՍԿ 12-ին «Համախմբում. հատուկ նշանակության կազմակերպություններ»: Այն վերանայում է վերահսկողության սահմանումը և կից ուղեցույցով բացահայտում դուստր կազմակերպությունում մասնակցության որոշումը: Այնուամենայնիվ, համախմբման պահանջներն ու մեխանիզմները, չվերահսկող բաժնեմասի և վերահսկողության փոփոխությունների հաշվառումը մնում է նույնը: Ստանդարտը ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 13 Իրական արժեքի չափումը

ՖՀՄՍ 13-ը չի ազդում նրա վրա, թե որ ակտիվները պետք է չափվեն իրական արժեքով, սակայն հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումը և տրամադրում է իրական արժեքի չափման վերաբերյալ ուղեցույց և ընդլայնված բացահայտումներ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Խմբի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2012թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Խմբի ղեկավարությունը ակնկալում է, որ սա կփոխի այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդի դրանց չափման և ճանաչման վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Ֆինասական հաշվետվությունների համախմբում

Դուստր կազմակերպությունները, որոնց նկատմամբ Խումբը կարող է տնօրինել ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի կեսից ավելին կամ այլ կերպ վերահսկում է այդ ընկերության գործունեությունը, համախմբվում են: Դուստր կազմակերպությունների հաշվետվությունները համախմբվում են, երբ վերահսկումը փոխանցվում է Խմբին և բացառվում են համախմբումից, երբ դադարում է վերահսկելու հնարավորությունը:

Բոլոր ներխմբային գործառնությունները, հաշվարկների մնացորդները կամ չիրացված հասույթը բացառվում են: Բացառվում է նաև չիրացված վնասը, մինչև ձեռք չի բերվում համոզվածություն փոխանցված ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը փոփոխվել է Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Բոլոր դուստր կազմակերպությունների հաշվետու ամսաթիվը դեկտեմբերի 31-ն է:

Ձեռք բերման ժամանակ, Դուստր կազմակերպության ակտիվները, պարտավորություններն ու պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ իրական արժեքով: Ձեռք բերման արժեքի և ձեռք բերված զուտ ակտիվների դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես գուդվիլ: Եթե ձեռք բերման արժեքը փոքր է ձեռք բերված դուստր կազմակերպության զուտ ակտիվների իրական արժեքից, ապա տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում ձեռք բերման ժամանակաշրջանում: Չվերահսկվող մասնակցությունը հաշվառվում է ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի համապատասխան չափով: Հետագայում, չվերահսկվող մասնակցությանը գերազանցող ցանկացած վնաս վերագրվում է Մայր Կազմակերպության բաժնեմասին: Մայր Ընկերության բաժնետերերին հասանելիք բաժնետիրական կապիտալը և չվերահսկվող մասնակցության հասանելիք զուտ եկամուտը արտացոլվում են առանձին տողերով հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում:

4.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժութային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.3 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	**385.77**	**363.44**
ՀՀ դրամ/1 եվրո	**498.72**	**481.16**

4.4 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում բացված ավանդային հաշիվներ և փոխատվություններ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցները ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին` Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում` յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Խումբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Խմբի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը` հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով` առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով` գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից` ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Խումբը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով` ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով` հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Խումբն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Խումբը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Խմբին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Խումբը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է

ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին` փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Խումբը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Խմբի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը` ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Խմբի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրս գրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը` փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի

նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Խումբը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես

նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Գուդվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից, գուդվիլից և այլն:

Ձեռք բերված որոշելի ակտիվների, պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների զուտ իրական արժեքում Խմբի բաժնեմասը գերազանցող ձեռք բերման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Եթե այն բացասական է (բացասական գուդվիլ), այն անմիջապես ճանաչվում է տարվա արդյունքներում:
Փոխանակման օրվա դրությամբ ձեռք բերված զուտ ակտիվներում բաժնեմասի մնացորդային արժեքի նկատմամբ հավելյալ ներդրման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես չվերահսկվող բաժնեմասի ձեռք բերումից առաջացած գուդվիլ:
Գուդվիլը չափվում է սկզբնական արժեքով` հանած արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով` նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում` 1-ից 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:
Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով` անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով` համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով` հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Խմբում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.20 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.21 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կանորագյուն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և

ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների համախմբումը Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ մասնակցությունը դուստրի կապիտալում ցածր է կամ համասար 50%

Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի, այն հանդիսանում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր կազմակերպություն, քանի որ Բանկը վերահսկում է դրա գործունեությունը:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական պարտատոմսերը, մուրհակներ և ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Խումբը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Խումբը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 26 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Խումբը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Խումբը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Խումբը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	**2011**	2010
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	**21,532,409**	18,020,574
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	**226,517**	266,228
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	**379,181**	238,142
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	**135,814**	64,912
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	**128,473**	166,353
Այլ տոկոսային եկամուտներ	**20,795**	43,184
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	**22,423,189**	18,799,393

Հազար ՀՀ դրամ	**2011**	2010
Հաճախորդների հաշիվներ	**3,164,894**	2,888,423
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	**4,815,550**	4,267,010
Ռեպո գործառնություններ	**6,640**	8,698
Այլ տոկոսային ծախսեր	**82,604**	66,322
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	**8,069,688**	7,230,453

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	**2011**	2010
Դրամարկղային գործառնություններ	**132,246**	155,420
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	**574,262**	420,206
Բանկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	**369,919**	324,493
Վճարային քարտերով գործառնություններ	**1,055,535**	711,335
Ֆինանսական լիզինգի գծով վճարներ	**20,701**	6,280
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	**3,735**	79,744
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	**2,156,398**	1,697,478

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	**44,138**	49,113
Դրամարկղային գործառնություններ	**13,215**	11,419
Վճարային քարտերով գործառնություններ	**612,287**	404,533
Բանկային հաշիվների սպասարկում	**28,420**	21,959
Այլ ծախսեր	**10,809**	32,036
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	**708,869**	519,060

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	**1,003,025**	**739,008**
Ածանցյալ գործիքներից զուտ վնաս	**(105,968)**	**(260)**
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	**897,057**	**738,748**

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	**829,337**	753,723
Երաշխիքներից և ակրեդիտիվներից	**96,593**	40,844
Շահաբաժիններից եկամուտ	**1,481**	993
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	**555**	5,118
Ֆինանսական վարձակալության առարկայի իրացումից եկամուտ	**16,833**	17,073
Այլ եկամուտ	**83,507**	66,001
Ընդամենը այլ եկամուտներ	**1,028,306**	883,752

10 Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 17)	**379,079**	987,820
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 21)	**8,340**	624
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	**387,419**	988,444

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	**4,851,802**	4,231,912
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	**389,243**	344,876
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	**5,241,045**	4,576,788

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	**300,758**	250,411
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	**816,721**	662,507
Գործուղման ծախսեր	**164,502**	151,143
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	**300,340**	334,274
Վարձակալության գծով ծախսեր	**69,651**	52,869
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	**428,261**	391,963
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	**43,099**	55,626
Անվտանգության գծով ծախսեր	**201,787**	180,200
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	**22,522**	392
Գրասենյակային ծախսեր	**211,805**	146,685
Վճարված տուգանքներ	**5,175**	23,817
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժութային փոխարկումներից զուտ վնաս	**217,480**	108,254
Ինկասացիայի գծով ծախսեր	**83,895**	62,527
Ապահովագրության գծով ծախսեր	**72,137**	26,758
Ֆինանսական հաշտարարին վճարներ	**22,260**	21,301
Քարտերի սպասարկման գծով	**61,331**	-
Այլ ծախսեր	**121,083**	106,641
Ընդամենը այլ ծախսեր	**3,142,807**	2,575,368

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Ընթացիկ հարկ	**1,720,778**	1,223,071
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	**-**	18,462
Հետաձգված հարկ	**(4,194)**	(21,039)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**1,716,584**	1,220,494

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2010թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2010	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	**7,855,379**		5,208,037	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	**1,571,076**	**20**	1,041,607	20
Չհարկվող եկամուտներ	**(25,756)**	**-**	(2,044)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	**127,768**	**2**	140,819	3
Բացասական փոխարժեքային տարբերություն	**43,496**	**-**	21,650	-
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	**-**	**-**	18,462	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**1,716,584**	**22**	1,220,494	23

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցներ	**15,408**	**(4,310)**	**-**	**11,098**
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	**52,134**	**20,685**	**-**	**72,819**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**14,499**	**(14,499)**	**-**	**-**
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	**111**	**(111)**	**-**	**-**
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**82,152**	**1,765**	**-**	**83,917**
Պայմանական պարտավորություններ	**(21,408)**	**(10,499)**	**-**	**(31,907)**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	**(59,836)**	**17,597**	**-**	**(42,239)**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**-**	**(4,669)**	**-**	**(4,669)**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**(69,919)**	**-**	**(1,270)**	**(71,189)**
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(151,163)**	**2,429**	**(1,270)**	**(150,004)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(69,011)**	**4,194**	**(1,270)**	**(66,087)**

Հազար ՀՀ դրամ	2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցներ	-	15,408	-	15,408
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	51,996	138	-	52,134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	14,499	-	14,499
Ակտիվներից վերաբերող շնորհներ	1,135	(1,024)	-	111
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	53,131	29,021	-	82,152
Պայմանական պարտավորություններ	(30,054)	8,646	-	(21,408)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(39,932)	(19,904)	-	(59,836)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,003)	2,003	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(77,557)	1,273	6,365	(69,919)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(149,546)	(7,982)	6,365	(151,163)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(96,415)	21,039	6,365	(69,011)

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	**8,555,734**	7,844,630
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	**11,393**	34,477
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	**20,677,378**	11,076,441
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	**29,244,505**	18,955,548
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	**526,481**	520,879
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	**29,770,986**	19,476,427
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	**29,244,505**	18,955,548
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	**10,190,311**	11,971,530
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**39,434,816**	30,927,078

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրաված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12%-ի չափով: Այդ միջոցները 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 16,718,769 հազար դրամ (2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11,597,320 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2011թ. ընթացքում իրականացվել է հետևյալ անկանխիկ գործառնությունը.

- վարկի մարում հիմնական միջոցների տրամադրման միջոցով 93,086 հազար դրամ գումարով (2010թ.՝162,217 հազար դրամ):

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թղթակցային հաշիվներ	**10,190,311**	11,971,530
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	**10,190,311**	11,971,530
Վարկեր և ավանդներ	**9,161,103**	14,476,913
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	**-**	704,647
Այլ հաշիվներ	**217,350**	347,292
	9,378,453	15,528,852
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**19,568,764**	27,500,382

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 7,716,964 հազար դրամ գումարով (76%) հաշիվները կենտրոնացված են 3 բանկերում (2010թ.՝ 9,947,135 հազար դրամ (83%)):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկեր և ավանդներ տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները 135,729 հազար դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով և 92,527 հազար դրամ MasterCard վճարահաշվարկային համակարգով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով (2010թ. 127,679 հազար դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով, 87,171 հազար դրամ MasterCard վճարահաշվարկային համակարգով և 18,172 հազար դրամ AMEX վճարահաշվարկային համակարգով):

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**		2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Գրավի իրական արժեքը	**Վարկի գումարը**	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանս. և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	**-**	**-**	713,525	704,647

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**			2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանա-կան գումար	**Ակտիվների իրական արժեք**	**Պարտավ. իրական արժեք**	Պայմանա-կան գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր-արժութային	**7,556,872**	**206,963**	**-**	1,453,760	9,014	-
Ֆորվարդ-արժութային	**1,616,762**	**-**	**115,475**	-	-	-
Սվոփեր-տոկոսադրույքի	**28,739,865**	**452**	**44,841**	-	-	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	**37,913,499**	**207,415**	**160,316**	1,453,760	9,014	-

2011թ-ին Բանկը կնքել է ՀՀ ԿԲ-ի հետ գյուղացիական տնտեսություններին վարկերի տրամադրման համար արտարժույթի սվոփի պայմանագիր, համաձայն որի վաճառում է 19,589,061 ԱՄՆ դոլար, գնում 7,319,951 հազար ՀՀ դրամ և պարտավորվում է հետագայում գնել 19,589,061 ԱՄՆ դոլար, վաճառել 7,319,951 հազար ՀՀ դրամ, ստանալով տոկոսագումար տարեկան 5.25% դրույքաչափով և վճարելով տոկոսագումար տարեկան 8.25% դրույքաչափով:

2011թ-ին Բանկը IFC-ի հետ կնքել է տոկոսադրույքի սվոփի պայմանագիր 74,500,000 ԱՄՆ դոլարի չափով, վճարելով ֆիքսված տոկոսադրույք, ստանալով լողացող տոկոսադրույք:

2011թ-ին Բանկը IFC-ի հետ կնքել է ֆորվարդի պայմանագիր, համաձայն որի պարտավորվում է վաճառել 4,191,000 ԱՄՆ դոլար և գնել 3,000,000 Եվրո:

2010թ-ին Բանկը կնքել է սվոփի պայմանագիր «ՊրոԿրեդիտ Բանկ» ՓԲԸ-ի հետ, համաձայն որի ձեռք է բերում 721,860 հազ. դրամ, վճարելով 2,000,000 ԱՄՆ դոլար, և պարտավորվում է հետագայում գնել 2,000,000 ԱՄՆ դոլար 721,860 հազ. դրամով, վճարելով տոկոսագումար, տարեկան 4% դրույքաչափով:

2010թ-ին Բանկը կնքել է սվոփի պայմանագիր «Առէկսիմբանկ-գազպրոմբանկ խումբ» ՓԲԸ-ի հետ, համաձայն որի ձեռք է բերում 721,860 հազ. դրամ, վճարելով 2,000,000 ԱՄՆ դոլար, և պարտավորվում է հետագայում գնել 2,000,000 ԱՄՆ դոլար 721,860 հազ. դրամով, վճարելով տոկոսագումար, տարեկան 3.75% դրույքաչափով:

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	**141,414,415**	96,353,788
Ֆինանսական վարձակալություն	**5,844,390**	4,321,204
Օվերդրաֆտ	**460,377**	50,371
Ակրեդիտիվ	**208,035**	-
Ֆակտորինգ	**41,112**	-
	147,968,329	100,725,363
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	**(1,836,946)**	(1,531,183)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**146,131,383**	99,194,180

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 2,115,687 հազար դրամ (2010թ.՝ 1,561,502 հազար դրամ):

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են ՀՀ դրամով վարկերի համար 21.55 % (2010թ.՝ 23.19 %) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար 14.31 % (2010թ.՝ 18.71 %):

2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի վարկային պորտֆելի էական կենտրոնացում՝ ըստ վարկառուների թվաքանակի:

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	**29,167,489**	11,696,707
Գյուղատնտեսություն	**35,558,771**	28,079,126
Շինարարություն	**5,185,439**	2,353,578
Առևտուր	**27,363,378**	19,643,616
Տրանսպորտ	**5,237,547**	4,605,348
Ծառայություններ	**7,529,597**	6,516,889
Հիփոթեքային	**5,821,682**	3,867,590
Սպառողական	**32,072,989**	23,808,976
Այլ	**31,437**	153,533
	147,968,329	100,725,363
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	**(1,836,946)**	(1,531,183)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	**146,131,383**	99,194,180

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

2011

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունա-բերություն	Գյուղատնտե-սություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Տրանսպորտ	Ծառայու-թյուններ	Հիփոթե-քային	Սպառո-ղական	Այլ	Ընդամենը
2011թ. հունվարի 1 դրությամբ	**129,299**	**316,663**	**23,536**	**388,976**	**188,196**	**125,647**	**78,967**	**277,143**	**2,756**	**1,531,183**
Տարվա ծախս /(հակադարձում)	**94,677**	**193,121**	**86,901**	**(86,625)**	**(62,261)**	**(20,254)**	**84,187**	**98,777**	**(9,444)**	**379,079**
Դուրսգրում	**(9,579)**	**(481,929)**	**(62,822)**	**(89,181)**	**(108,981)**	**(105,989)**	**(92,520)**	**(181,055)**	**(6,374)**	**(1,138,430)**
Վերադարձ	**81,448**	**363,041**	**4,240**	**224,205**	**141,995**	**82,890**	**19,193**	**134,726**	**13,376**	**1,065,114**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**295,845**	**390,896**	**51,855**	**437,375**	**158,949**	**82,294**	**89,827**	**329,591**	**314**	**1,836,946**
Անհատական արժեզրկում	**6,332**	**-**	**-**	**137,934**	**103,796**	**-**	**-**	**-**	**-**	**248,062**
Խմբային արժեզրկում	**289,513**	**390,896**	**51,855**	**299,441**	**55,153**	**82,294**	**89,827**	**329,591**	**314**	**1,588,884**
	295,845	**390,896**	**51,855**	**437,375**	**158,949**	**82,294**	**89,827**	**329,591**	**314**	**1,836,946**
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	**12,256**	**-**	**-**	**652,115**	**324,500**	**-**	**-**	**-**	**-**	**988,871**

2010

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունա-բերություն	Գյուղատնտե-սություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Տրանսպորտ	Ծառայու-թյուններ	Հիփոթե-քային	Սպառո-ղական	Այլ	Ընդամենը
2010թ. հունվարի 1 դրությամբ	98,039	409,719	26,413	212,252	115,987	111,548	79,742	322,610	15,700	1,392,010
Տարվա ծախս /(հակադարձում)	206,215	39,829	(12,397)	419,881	77,250	157,408	60,562	52,751	(13,679)	987,820
Դուրսգրում	(183,704)	(311,059)	-	(350,880)	(37,163)	(194,332)	(76,715)	(247,433)	-	(1,401,286)
Վերադարձ	8,749	178,174	9,520	107,723	32,122	51,023	15,378	149,215	735	552,639
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	129,299	316,663	23,536	388,976	188,196	125,647	78,967	277,143	2,756	1,531,183
Անհատական արժեզրկում	7,530	36,808	-	194,897	146,935	-	41,099	39,612	-	466,881
Խմբային արժեզրկում	121,769	279,855	23,536	194,079	41,261	125,647	37,868	237,531	2,756	1,064,302
	129,299	316,663	23,536	388,976	188,196	125,647	78,967	277,143	2,756	1,531,183
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	27,263	93,623	-	366,811	498,362	-	80,763	55,982	-	1,122,804

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պետության մասնակցությամբ	**8,861**	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ	**62,802,738**	32,795,728
Ֆիզիկական անձիք	**70,503,997**	53,505,152
Անհատ ձեռնարկատերեր	**12,445,177**	12,764,662
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	**91,869**	98,319
Հաշվեգրված տոկոսներ	**2,115,687**	1,561,502
	147,968,329	100,725,363
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	**(1,836,946)**	(1,531,183)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	**146,131,383**	99,194,180

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գյուղատնտեսական	**32,609,326**	25,963,474
Հիփոթեքային	**5,821,682**	3,867,590
Սպառողական	**32,072,989**	23,649,299
Այլ	**-**	24,789
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	**70,503,997**	53,505,152

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	**2,847,791**	3,511,514
1-5 տարի	**3,076,776**	1,800,523
5 տարուց ավել	**1,226,614**	-
	7,151,181	5,312,037
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	**(1,306,791)**	(990,833)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	**5,844,390**	4,321,204
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական վարձակալության գծով	**(169,558)**	(191,659)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	**5,674,832**	4,129,545

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 12.4% (2010թ.՝ 17.2%):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը տես ծանոթագրություն 30-ում:

Ինչպես նշված է 29 ծանոթագրությունում, 2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	**63,818**	**15,246**
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	**4,058,491**	**5,741,472**
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված մուրհակներ	**296**	**16,728**
Այլ երկրների կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	**257,838**	**168,386**
Ընդամենը ներդրումներ	**4,380,443**	**5,941,832**

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի ՀՀ կազմակերպությունների բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, հանած արժեզրկումից կորուստները, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Խումբը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ %	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ժամկետ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ %	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	**9.00-11.50%**	**2012**	7,93-9,00%	2011
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված մուրհակներ	**7,25%**	**2012**	7,25%	2011

19 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Սարքա-վորումներ	Փոխադրա միջոցներ	Կապիտալ ներդրում-ներ վարձակալ ված-հիմնական միջոցների վրա	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
Վերագնահատված արժեք 2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,526,203	1,584,049	236,702	1,589	652,202	12,000,745
Ավելացում	410,113	828,702	72,226	-	159,121	1,470,162
Օտարում	-	-	(6,000)	(1,589)	(4)	(7,593)
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**9,936,316**	**2,412,751**	**302,928**	**-**	**811,319**	**13,463,314**
Ավելացում	**2,794,194**	**347,416**	**43,832**	**3,392**	**442,627**	**3,631,461**
Օտարում	**(1,024)**	**(18,169)**	**(2,049)**	**-**	**(28,179)**	**(49,421)**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**12,729,486**	**2,741,998**	**344,711**	**3,392**	**1,225,767**	**17,045,354**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,419	46,461	10,100	185	15,000	100,165
Հատկացումներ	357,959	478,673	55,189	1,404	138,918	1,032,143
Օտարում	-	-	(949)	(1,589)	(1)	(2,539)
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**386,378**	**525,134**	**64,340**	**-**	**153,917**	**1,129,769**
Հատկացումներ	**426,657**	**339,793**	**67,227**	**58**	**186,066**	**1,019,801**
Օտարում	**(73)**	**(14,245)**	**(524)**	**-**	**(8,121)**	**(22,963)**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**812,962**	**850,682**	**131,043**	**58**	**331,862**	**2,126,607**
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**11,916,524**	**1,891,316**	**213,668**	**3,334**	**893,905**	**14,918,747**
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,549,938	1,887,617	238,588	-	657,402	12,333,545
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,497,784	1,537,588	226,602	1,404	637,202	11,900,580

Ակտիվների վերագնահատում

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է 2009թ. հունիսի 18-ին «Արթին Էնթրփրայս» ՍՊԸ անկախ գնահատողների կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 4,163,764 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով հիմնական միջոցների գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր 9,889,478 հազար դրամ (2010թ.՝ 8,423,546 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարություն

2006թ-ից 2009թ. ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հող 1,074,241 հազար դրամ գումարով, Բանկի գլխամասի և մասնաճյուղերի համար նոր շենքերի կառուցման նպատակով:

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շինարարություն և ներդրման փուլում գտնվող ակտիվներում ներառված են 1,453,437 հազար դրամի (2010թ.՝ 814,002 հազար դրամ) հիմնական միջոցները, որոնք չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են ըստ դասերի:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 368,547 հազար դրամ (2010թ. 164,097 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի պայմանագրային պարտավորություններ, 32,603 հազար դրամ գումարի չափով՝ շինարարության և 18,200 հազար դրամի գույքի ձեռք բերման գծով (31 դեկտեմբեր 2010թ. դրությամբ՝ 221,946 հազար դրամ գումարի չափով, այդ թվում՝ 178,060 հազ. դրամը անշարժ գույքի ձեռք բերման, 43,886 հազար դրամը՝ շինարարության գծով):

20 Գուդվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Արտոնագրեր	Գուդվիլ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	223,258	56,250	18,132	35,619	333,259
Ավելացում	2,300	894,870	-	-	897,170
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**225,558**	**951,120**	**18,132**	**35,619**	**1,230,429**
Ավելացում	**83,455**	**45,467**	**-**	**1,148**	**130,070**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**309,013**	**996,587**	**18,132**	**36,767**	**1,360,499**
ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ					
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	12,415	18,807	-	27,125	58,347
Մասհանումներ	19,398	22,759	-	4,107	46,264
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**31,813**	**41,566**	**-**	**31,232**	**104,611**
Մասհանումներ	**14,898**	**187,393**	**-**	**4,059**	**206,350**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**46,711**	**228,959**	**-**	**35,291**	**310,961**

ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**262,302**	**767,628**	**18,132**	**1,476**	**1,049,538**
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	193,745	909,554	18,132	4,387	1,125,818
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,843	37,443	18,132	8,494	274,912

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտոնագրերում ներկայացված է AMEX վճարային քարտերի թողարկման և սպասարկման համար ձեռք բերված արտոնագիրը 662,364 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 832,500 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի պայմանագրային պարտավորություններ (2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՝ ոչինչ):

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխավճարներ ֆինանսական վարձակալության նպատակով ձեռք բերվելիք ակտիվների գծով	**464,736**	8,733
Վճարային քարտերով գործարքներից ստացվելիք գումարներ	**285,021**	223,108
Ստացվելիք այլ գումարներ	**67,146**	23,457
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	**574,339**	1,270,165
Գալիք ժամանակաշրջանի ծախսեր	**62,573**	355,472
Չամորտիզացված ապահովագրավճարներ	**46,052**	13,402
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	**4,367**	850
	1,504,234	1,895,187
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	**(16,924)**	(19,554)
	1,487,310	1,875,633
Գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ	**373,740**	287,734
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	**29,088**	58,778
Նյութեր	**266,679**	165,156
Այլ ակտիվներ	**47,745**	-
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**2,204,562**	2,387,301

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, կանխավճարներում և այլ դեբիտորներում ներառված են 32,603 հազար դրամի կանխավճարներ, տրված մատակարարներին շենքերի ձեռք բերման և կառուցման և 75,727 հազար դրամ այլ հիմնական միջոցների ձեռք բերման, 146,508 հազար դրամ ԴԱՀԿ-ից գրավների ձեռք բերման նպատակով (2010թ.՝ 849,592 հազար դրամ շենքերի ձեռք բերման և կառուցման, 135,211 հազար դրամ այլ հիմնական միջոցների ձեռք բերման 25,692 հազար դրամ ԴԱՀԿ-ից գրավների ձեռք բերման նպատակով):

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ակտիվներում ներառված ֆինանսական ակտիվները կազմում են 816,903 հազար դրամ (2010թ.՝ 231,841 հազար դրամ):

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	**Ընդամենը**
2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,760
Տարվա ծախս	624
Դուրսգրում	(13,564)
Վերադարձ	3,734
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**19,554**
Տարվա ծախս	**8,340**
Դուրսգրում	**(13,740)**
Վերադարձ	**2,770**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**16,924**

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	**9,791,564**	8,112,988
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	**9,791,564**	8,112,988

ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերը ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» շրջանակներում ստացված վարկեր, Համաշխարհային Բանկի «Փոքր և Միջին ձեռներեցության հասանելիության վարկային ծրագրի» շրջանակներում ստացված վարկեր:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Խումբը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2010՝ ոչինչ):

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.2% (2010թ.՝ 7.9%):

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	**4,672**	580
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	**322,381**	356,281
Վարկեր և ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	**58,461,070**	49,393,316
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	**28,423,306**	18,004,442
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**87,211,429**	67,754,619

Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը և ավանդները ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի, Կրեդիտ Ագրիկոլ Սի Այ Բի բանկից, Կա Էֆ Դաբլյու (KFW-ի), Առևտրի և Զարգացման Սևծովյան Բանկի, Վի Դի Քեյ Սփաարբանկի, Ասիական Զարգացման Բանկի կողմից ստացված վարկերը:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր ստացված Գլոբալ Մայքրոֆայնենս Ֆսիլիթիից, Կրեդիտ Սյուիս Մայքրոֆայնենս հիմնադրամից, Ռեսփոնսաբիլիթի ՍԻԿԱՎ-ից, Քեյ Սի Դի Մայքրոֆայնենս հիմնադրամից և Մայքրոֆայնենս Ինհենսմենթ Ֆեսիլիթի Էս Էյ-ից:
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերն ունեն փոփոխական և հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 8.59 % (2010թ.՝ 8.73 %), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 5.08 % (2010թ.՝ 6.55 %):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Խումբը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2010՝ ոչինչ):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ Կառավարություն		
Վարկեր	**15,665,307**	9,757,078
	15,665,307	9,757,078
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	**8,888,624**	6,151,864
Ժամկետային ավանդներ	**4,392,380**	3,383,461
	13,281,004	9,535,325
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	**9,994,384**	7,516,467
Ժամկետային ավանդներ	**34,137,009**	24,817,824
	44,131,393	32,334,291
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**73,077,704**	51,626,694

Հաճախորդների բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովվածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով՝ 1,978,604 հազար դրամ գումարով (2010թ. 1,044,174 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տաս հաճախորդների և նրանց հետ կապակցված անձանց ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 8,786,508 հազար դրամ (2010թ. ամենամեծ վեց հաճախորդների՝ 7,406,111 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 15.3% (2010թ. 17.7%): Ընդ որում հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը չի ներառում ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները:

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր ստացված Համաշխարհային Բանկի «Գյուղատնտեսական Բարեփոխումների Աջակցության Ծրագրից», Գյուղատնտեսության Զարգացման Միջազգային Հիմնադրամի «Հյուսիս-Արևելյան Գյուղատնտեսական ծառայություններ» և «Գյուղատնտեսական ծառայություններ» ծրագրից, KFW-ի Փոքր և միջին բիզնեսի զարգացման վարկային ծրագրից և Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամի «Քաղաքային ջեռուցման» ծրագրից, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության Տնտեսության կայունության վարկավորման ծրագրից:

2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 9.13 % (2010թ.՝ 9.31 %), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույքներով պարտավորությունների համար 6.00 % (2010թ.՝ 6.88 %):

25 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	**730,898**	195,101
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	**255,349**	206,122
Այլ կրեդիտորական պարտավորություններ	**289,927**	205,268
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	**1,276,174**	606,491
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	**403,850**	329,373
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	**-**	555
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**1,680,024**	936,419

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	**555**	5,673
Եկամտի ճանաչում (ծանոթ. 9)	**(555)**	(5,118)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	555

26 Սեփական կապիտալ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 30,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 2,500 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 12,000 հազար դրամ անվանական արժեքով:

2011թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 20,000,000 հազար դրամ գումարով էմիսիոն եկամտի և չբաշխված շահույթի հաշվին՝ բաժնետոմսերի անվանական արժեքը 4,000 հազար դրամից մեծացնելով մինչև 12,000 հազար դրամ:

2011թ. և 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Կրեդիտ Ագրիկոլ էՍ.էՅ.	**4,668,000**	**15.56**	1,556,000	15.56
Արմավիրի ԳՓՄՄ	**4,224,000**	**14.08**	1,408,000	14.08
Սակամ Ինտերնեյշնլ	**3,732,000**	**12.44**	1,244,000	12.44
Արարատի ԳՓՄՄ	**3,684,000**	**12.28**	1,228,000	12.28
Շիրակի ԳՓՄՄ	**1,980,000**	**6.60**	660,000	6.60
Արագածոտնի ԳՓՄՄ	**2,220,000**	**7.40**	740,000	7.40
Լոռու ԳՓՄՄ	**1,992,000**	**6.64**	664,000	6.64
Կոտայքի ԳՓՄՄ	**1,680,000**	**5.60**	560,000	5.60
Տավուշի ԳՓՄՄ	**1,440,000**	**4.80**	480,000	4.80
Սյունիքի ԳՓՄՄ	**1,284,000**	**4.28**	428,000	4.28
Գեղարքունիքի ԳՓՄՄ	**1,584,000**	**5.28**	528,000	5.28
Վայոց ձորի ԳՓՄՄ	**1,212,000**	**4.04**	404,000	4.04
Ստեփան Գիշյան	**300,000**	**1.00**	100,000	1.00
	30,000,000	**100**	10,000,000	100

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

18 դեկտեմբերի 2006թ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված կանոնադրության համաձայն, շահաբաժիններ չեն վճարվելու Բանկի կողմից կոոպերատիվ ընկերությունից փակ բաժնետիրական ընկերություն վերակազմակերպվելուց (սեպտեմբեր 2006) հետո 7 տարվա ընթացքում:

Բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

27 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային

ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	**9,305,977**	5,900,678
Ակրեդիտիվներ	**893,627**	800,788
Տրամադրված երաշխիքներ	**3,360,299**	1,468,074
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	**13,559,903**	8,169,540

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – խումբը որպես վարձակալող

Խումբն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	**41,497**	52,208
1-5 տարի	**103,620**	134,088
5 տարուց ավելի	**40,000**	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	**185,117**	186,296

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 19, 20 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Խումբը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2011-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի սեփականության իրավունքով պատկանող շենքերը և այլ հիմնական միջոցները ապահովագրված են: Խումբը ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

28 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Խումբը չունի վերջնական վերահսկող անձ կամ ընկերություն:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011**		2010	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	**39,861**	**189,506**	36,511	129,394
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	**166,854**	**132,847**	44,165	206,154
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	**(137,134)**	**(137,122)**	(40,815)	(146,042)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	**69,581**	**185,231**	39,861	189,506
Արժեզրկումից պահուստ	**(696)**	**(1,852)**	(399)	(1,895)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	**68,885**	**183,379**	39,462	187,611

Հազար ՀՀ դրամ	2011		2010	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	**6,380**	**8,157**	6,373	8,681
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	**297**	**(43)**	34	601
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	**2,332**	**1,029,857**	2,563	1,022,603
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	**62,369**	**2,293,749**	49,184	3,154,234
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	**(60,984)**	**(2,132,486)**	(49,415)	(3,146,980)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	**3,717**	**1,191,120**	2,332	1,029,857
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	**132**	**83,928**	104	64,842
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	**5,981,080**	**-**	3,348,600	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	**78,719,573**	**-**	87,974,039	-
Տարվա ընթացքում մարված	**(81,006,158)**	**-**	(85,341,559)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**3,694,495**	**-**	5,981,080	-
Տոկոսային եկամուտ	**3,617**	**-**	3,831	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	**15,383,263**	**-**	19,785,838	**-**
Տարվա ընթացքում ստացված	**3,206,280**	**-**	8,768,026	**-**
Տարվա ընթացքում վճարված	**(2,387,203)**	**-**	(13,170,601)	**-**
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**16,202,340**	**-**	15,383,263	**-**
Տոկոսային ծախսեր	**776,062**	**-**	918,738	**-**
Տրամադրված երաշխիքներ	**266,111**	**-**	-	**-**

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2011	2010
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	**1,126,994**	1,110,218
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	**57,624**	61,795
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	**1,184,618**	1,172,013

Խմբի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2012թ-ից մինչև 2020թ ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 7.14% (2010թ.՝ 9.37%): Վարկերը ապահովված են անշարժ, շարժական գույքով, դրամական հոսքերով, երաշխավորություններով: Այդ գրավների իրական արժեքը կազմում է 617,558 հազար դրամ (2010թ.՝ 400,776 հազար դրամ):

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	**29,770,986**	**29,770,986**	19,476,427	19,476,427
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**19,568,764**	**19,568,764**	27,500,382	27,500,382
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**146,131,383**	**146,131,383**	99,194,180	99,194,180
Այլ ակտիվներ	**816,903**	**816,903**	255,298	255,298
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	**9,791,564**	**9,791,564**	8,112,988	8,112,988
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**87,211,429**	**87,211,429**	67,754,619	67,754,619
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**73,077,704**	**73,077,704**	51,626,694	51,626,694
Այլ պարտավորություններ	**1,276,174**	**1,276,174**	606,491	606,491

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշիռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված տոկոսադրույքներով տոկոսաբեր ավանդների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշիռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

29.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող պարտատոմսեր և մուրհակներ	-	**4,058,787**	-	**4,058,787**
Չգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	-	**257,838**	-	**257,838**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	**207,415**	-	**207,415**
Ընդամենը	-	**4,524,040**	-	**4,524,040**
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	**160,316**	-	**160,316**
Ընդամենը	-	**160,316**	-	**160,316**
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	**4,363,724**	-	**4,363,724**

Հազար ՀՀ դրամ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող պարտատոմսեր և մուրհակներ	-	5,758,200	-	5,758,200
Չգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	-	168,386	-	168,386
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	9,014	-	9,014
Ընդամենը	-	5,935,600	-	5,935,600

Չգնանաշվող բաժնեմասային ներդրումները իրենցից ներկայացնում են VISA ընկերության C դասի չգնանշվող բաժնետոմսերը, որոնց իրական արժեքը հաշվարկվել է հիմք ընդունելով ընկերության գնանշվող բաժնետոմսերի իրական արժեքը:

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ կազմակերպությունների բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ Կազմակերպությունների բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 18-ը:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	**1-ից 3 ամիս**	**3-ից 12 ամիս**	***Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրա-գումար***	**1-ից 5 տարի**	**5 տարուց ավելի**	***12 ամսից ավելի, ենթա-հանրա-գումար***	**Ընդամենը**
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	29,244,505	-	-	***29,244,505***	-	526,481	***526,481***	**29,770,986**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,570,932	1,928,752	5,840,824	***19,340,508***	-	228,256	***228,256***	**19,568,764**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	***-***	207,415	-	***207,415***	**207,415**
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	2,859,917	6,273,962	43,059,740	***52,193,619***	85,005,614	8,932,150	***93,937,764***	**146,131,383**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,096,513	892,294	2,069,980	***4,058,787***	-	321,656	***321,656***	**4,380,443**
Այլ ակտիվներ	816,903	-	-	***816,903***	-	-	-	**816,903**
	45,588,770	9,095,008	50,970,544	***105,654,322***	85,213,029	10,008,543	***95,221,572***	**200,875,894**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	240,900	2,405,188	-	**2,646,088**	7,145,476	-	**7,145,476**	**9,791,564**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,201,096	829,970	20,458,887	**23,489,953**	62,439,294	1,282,182	**63,721,476**	**87,211,429**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25,202,153	8,304,228	19,274,878	**52,781,259**	19,651,831	644,614	**20,296,445**	**73,077,704**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	115,475	-	-	**115,475**	44,841	-	**44,841**	**160,316**
Այլ պարտավորություններ	1,276,174	-	-	**1,276,174**	-	-	**-**	**1,276,174**
	29,035,798	11,539,386	39,733,765	**80,308,949**	89,281,442	1,926,796	**91,208,238**	**171,517,187**
Զուտ Դիրք	16,552,972	(2,444,378)	11,236,779	**25,345,373**	(4,068,413)	8,081,747	**4,013,334**	**29,358,707**
Կուտակված ճեղքվածք	16,552,972	14,108,594	25,345,373		21,276,960	29,358,707		

Հազար ՀՀ դրամ — 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	*Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրա-գումար*	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	*12 ամսից ավելի, ենթա-հանրա-գումար*	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	18,955,548	-	-	***18,955,548***	-	520,879	***520,879***	**19,476,427**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22,131,612	1,841,450	1,841,450	***25,814,512***	899,720	786,150	***1,685,870***	**27,500,382**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	9,014	-	-	***9,014***	-	-	***-***	**9,014**
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	3,915,344	5,125,423	31,355,555	***40,396,322***	56,190,164	2,607,694	***58,797,858***	**99,194,180**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	1,226,344	4,531,856	***5,758,200***	-	183,632	***183,632***	**5,941,832**
Այլ ակտիվներ	231,841	-	-	***231,841***	-	-	-	**231,841**
	45,243,359	8,193,217	37,728,861	***91,165,437***	57,089,884	4,098,355	***61,188,239***	**152,353,676**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	144,734	300,000	903,663	**1,348,397**	6,764,591	-	**6,764,591**	**8,112,988**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,526,460	781,207	8,521,619	**14,829,286**	51,738,365	1,186,968	**52,925,333**	**67,754,619**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,525,919	4,912,233	13,205,318	**35,643,470**	13,968,156	2,015,068	**15,983,224**	**51,626,694**
Այլ պարտավորություններ	606,491	-	-	**606,491**	-	-	**-**	**606,491**
	23,803,604	5,993,440	22,630,600	**52,427,644**	72,471,112	3,202,036	**75,673,148**	**128,100,792**
Զուտ Դիրք	21,439,755	2,199,777	15,098,261	**38,737,793**	(15,381,228)	896,319	**(14,484,909)**	**24,252,884**
Կուտակված ճեղքվածք	21,439,755	23,639,532	38,737,793		23,356,565	24,252,884		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Խումբն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Խմբի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Խմբի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության, շուկայական և գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի կառավարման իրավասու մարմիններ են հանդիսանում Բանկի խորհուրդը, Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենը, Ռիսկերի կառավարման բաժինը, Ներքին աուդիտի բաժինը և Բանկի այլ տարածքային և կառուցվածքային ստորաբաժանումները:

Բանկի խորհուրդը

Բանկի խորհուրդը ռիսկերի կառավարման գծով իրականացնում է հետևյալ գործառույթները. հեռանկարային զարգացման ծրագրի և ռիսկերի կառավարման մեթոդների հաստատումը, ռիսկերի կառավարման գծով քաղաքականության որոշումը, Բանկի գործունեության հետ կապված ռիսկերի տեսակների հաստատումը, ռիսկերի ընդունելի մակարդակները հստակ սահմանող մեթոդիկաների հաստատումը, Բանկի գործունեության հետ կապված հիմնական ռիսկերի ընդունելի սահմանների հաստատումը, ռիսկերի գծով Խորհրդին ներկայացվող հաշվետվությունների ձևերի և տեղեկատվության բովանդակության և դրանց ներկայացման պարբերականության սահմանումը, Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից իրականացվող վերահսկողության և Ներքին աուդիտի բաժնի կողմից անցկացվող ստուգումների ապահովումը՝ ռիսկերի կառավարման մեթոդների և արարողակարգերի պահպանման ուղղությամբ:

Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենը ռիսկերի կառավարման գծով իրականացնում է հետևյալ գործառույթները. հեռանկարային զարգացման ծրագրի և ռիսկերի կառավարման մեթոդների մշակման ապահովումը և դրանց ներկայացումը Բանկի խորհրդի հաստատմանը, Բանկի խորհրդի կողմից հեռանկարային զարգացման ծրագրի և ռիսկերի կառավարման մեթոդների հաստատումից հետո դրանց իրականացումը, ռիսկերի հաստատված սահմանաչափերը պահպանելու նկատմամբ հսկողության իրականացումը, Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից իրականացվող վերահսկողության ապահովումը՝ ռիսկերի կառավարման մեթոդների, սահմանաչափերի և արարողակարգերի վերահսկման ուղղությամբ:

Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտե

Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտեն իրականացնում է հետևյալ գործառնությունները. Բանկի ռիսկերի կառավարման ռազմավարության քննարկում, շուկայական, իրացվելիության, պարտքային ռիսկերն արտահայտող ցուցանիշների դինամիկայի, սթրես թեստերի և անհրաժեշտ միջոցառումների, ինչպես նաև մշտական հսկողության արդյունքների քննարկում, առանձին ռիսկի տեսակների գծով ներքին հսկողության նպատակների սահմանում, հանձնարարականների մշակում և դրանց իրականացման նկատմամբ հսկողության իրականացում:

Ռիսկերի կառավարման բաժին

Ռիսկերի կառավարման բաժնի գործառույթներն են.

- Բանկի հետ առնչվող բոլոր տեսակի ռիսկերի ճանաչման, չափման, գնահատման, մոնիտորինգի և կառավարման համակարգված աշխատանքների ապահովումն ինչպես առանձին ֆինանսական գործառնությունների, այնպես էլ Բանկի մակարդակով,
- բանկային գործունեության ընթացքում առաջացող ռիսկերի զսպման և կառավարման ուղղությամբ գործընթացների կանոնակարգումը,
- Բանկի հետ առնչվող ռիսկերի հստակ սահմանման և դասակարգման փաստաթղթավորումը, ռիսկերի կառավարման գծով պատասխանատվության բաշխման քարտեզների մշակման համակարգումը,
- ռիսկերի շարունակական և պարբերական վերլուծության ապահովումը՝ VAR մեթոդի, Սթրես թեստավորման և այլ ցուցանիշների միջոցով,
- Բանկի ստորաբաժանումներում ներքին հսկողության հետ կապված աշխատանքների պլանավորումը, ստուգման արդյունքների վերլուծությունը և համապատասխան միջոցառումների մշակումը,
- ռիսկերի մոնիտորինգի նպատակով կազմված հաշվետվությունների ներկայացումը Բանկի ղեկավարությանը,

- Բանկի աշխատակիցների համար ռիսկերի և ներքին հսկողության վերաբերյալ ուսուցման կազմակերպումը,
- նոր ֆինանսական գործիքների մշակման ժամանակ տվյալ պրոդուկտի հետ առնչվող հնարավոր ռիսկերի գնահատումը, և այլն:

Ներքին աուդիտի բաժին

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Ներքին աուդիտի հարցերի հանձնաժողովի նիստ:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են էկոնոմետրիկական մոդելների, VAR, GAP մեթոդաբանությունների, ինչպես նաև այլ վիճակագրական մեթոդների հիման վրա, որոնք արտացոլում են ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անկանխատեսելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը: Սթրես թեստերն իրականացվում են` հիմնվելով ինչպես պատմական վիճակագրական շարքերի վրա` հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները, այնպես էլ որոշ հիփոթեզային սցենարների վրա: Սթրես թեստերի արդյունքում Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն սցենարները», որոնք կարող են տեղի ունենալ քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր` կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով յուրաքանչյուր եռամսյակ ներկայացվում է Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենին և Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտեին: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ պարտքային ռիսկի հնարավոր կանխատեսումների, սահմանային կենտրոնացումների, արտարժութային ռիսկի առավելագույն հնարավոր կորուստների (VaR), տոկոսադրույքի ռիսկի, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Նշված հաշվետվությունները հիմք են հանդիսանում ռիսկերի կառավարման վերաբերյալ համապատասխան որոշումների կայացման համար: Ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի վերաբերյալ տեղեկատվությունն առնվազն տարին մեկ անգամ ներկայացվում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի նվազեցում

Խումբը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, արժեթղթերի արժեքի փոփոխության հետևանքով:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ
Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

31.1 Պարտքային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Խմբին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Վարկային տնօրինության կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի և Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտեին:

Պարտքային ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների, ըստ հաճախորդների խմբերի և ըստ ոլորտների,
- վարկերի՝ պրոբլեմային դառնալու հավանականության գնահատում,
- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ գրավադրված միջոցների,
- վարկային պորտֆելի կենտրոնացման մակարդակի գնահատում ըստ 20 խոշորագույն վարկերի և վարկառուների,
- վարկային պորտֆելի սահմանային կենտրոնացումների բացահայտում և կառավարում ըստ մասնաճյուղերի. բարձր կենտրոնացումների պատճառների բացահայտում և համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկում,
- վարկային պորտֆելի կենտրոնացումների գնահատում և վերահսկողություն ըստ ոլորտների
- նոր տրամադրված վարկերի որակի վերլուծություն,
- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ ժամկետայնության,
- խնդրահարույց վարկերի հետվերադարձի արդյունավետության գնահատում ըստ մասնաճյուղերի, ըստ վարկատեսակների և ըստ ոլորտների,
- ստրես տեստերի իրականացում և Բանկի գործունեության վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

31.1.2 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ
Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	**29,770,986**	**-**	**-**	**29,770,986**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**9,081,330**	**9,955,790**	**531,644**	**19,568,764**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**206,962**	**453**	**-**	**207,415**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**146,115,262**	**237**	**15,884**	**146,131,383**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**4,122,605**	**257,838**	**-**	**4,380,443**
Այլ ակտիվներ	**244,344**	**-**	**572,559**	**816,903**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**189,541,489**	**10,214,318**	**1,120,087**	**200,875,894**
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	133,816,273	17,822,902	714,501	152,353,676

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Տնտեսության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի` վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով` դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Գյուղատնտեսություն	Հիփոթեք	Տրանսպորտ և կապ	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	**29,770,986**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**29,770,986**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**19,568,764**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**19,568,764**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**207,415**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**207,415**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**-**	**28,871,644**	**5,133,584**	**26,926,003**	**31,743,398**	**35,167,875**	**5,731,855**	**5,078,598**	**7,478,426**	**146,131,383**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**4,380,443**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4,380,443**
Այլ ակտիվներ	**315,967**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**500,936**	**816,903**
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**54,243,575**	**28,871,644**	**5,133,584**	**26,926,003**	**31,743,398**	**35,167,875**	**5,731,855**	**5,078,598**	**7,979,362**	**200,875,894**
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,150,763	11,567,408	2,330,042	19,254,640	23,531,833	27,762,463	3,788,623	4,417,152	6,550,752	152,353,676

31.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Խումբը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեղթղթերը,
- Ոսկյա իրեր:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը, ինչպես նաև ֆիզիկական անձանց տրամադրվող վարկային գծերը ապահովված են գրավներով: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Խումբը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:
Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	**90,834,842**	57,723,417
Շարժական գույք	**7,456,823**	7,445,547
Կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներ	**39,178,912**	29,339,114
Շրջանառության մեջ գտվող ապրանքներ	**906,167**	163,077
Դրամական միջոցներ	**406,230**	125,657
Թանկարժեք զարդեր, ոսկու ջարդոն	**5,392,021**	2,857,155
Այլ	**3,793,334**	3,071,396
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	**147,968,329**	100,725,363

Ֆինանսական վարձակալության գծով կանխավճարները ապահոված են կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներով:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ
Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները` Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Խումբը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում
Խումբը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում
Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ` դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը` պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ` ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը` հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	2011	2010
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	**0.2%**	1.4%
Գյուղատնտեսություն	**0.5%**	0.5%
Շինարարություն	**0.4%**	0.3%
Առևտուր	**0.5%**	1.1%
Տրանսպորտ	**-**	0.4%
Ծառայություններ	**0.9%**	1.8%
Հիփոթեքային	**1.4%**	1.5%
Սպառողական	**0.5%**	0.8%
Այլ	**-**	0.8%

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ — **2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Մինչև 30 օր	**31 –ից 60 օր**	**61 –ից 90 օր**	**91 օրից ավել**	**Ընդամենը**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	**72,639**	**113,569**	**3,799**	**71,271**	**261,278**
Ֆիզիկական անձիք	**99,933**	**244,189**	**147,711**	**138,277**	**630,110**
Անհատ ձեռնարկատերեր	**20,940**	**42,516**	**26,161**	**41,196**	**130,813**
Ընդամենը	**193,512**	**400,274**	**177,671**	**250,744**	**1,022,201**

Հազար ՀՀ դրամ — 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	92,539	94,306	24,687	94,728	306,260
Ֆիզիկական անձիք	102,244	8,755	21,600	64,956	197,555
Անհատ ձեռնարկատերեր	125,594	11,488	-	2,383	139,465
Ընդամենը	320,377	114,549	46,287	162,067	643,280

Անհատապես արժեզրկվող վարկեր և փոխատվություններ
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 988,871 հազար դրամ (2010թ.՝ 1,122,804):

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Խումբը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ
Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Խմբի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիլինգի վարչության կողմից:
Տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- տոկոսադրույքի ճեղքվածք / ընդամենը ակտիվներ գործակցի վերլուծություն,
- դյուրացիայի մեթոդով տոկոսադրույքի GAP-ի գնահատում,
- զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքների տատանման ազդեցության գահատում,
- ստրես տեստերի իրականացում և զուտ տոկոսային եկամտի վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 31.12.11թ. դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 31.12.11թ. դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապտիալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

			Կապիտալի զգայունություն				
Արժույթ	**Փոփո-խություններ հիմնական տոկոսա-դրույքներում**	**Զուտ տոկոսա-յին եկամտի զգայու-նություն**	**Մինչև 6 ամիս**	**6 ամսից 1 տարի**	**1-ից 5 տարի**	**5 տարուց ավելի**	**Ընդամենը**
ՀՀ դրամ	**1**	**(23,339)**	**(6,995)**	**(3,320)**	**-**	**-**	**(10,315)**
ԱՄՆ դոլար	**1**	**(101,154)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
ՀՀ դրամ	**(1)**	**23,339**	**7,038**	**3,368**	**-**	**-**	**10,406**
ԱՄՆ դոլար	**(0.5)**	**59,871**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Հազար ՀՀ դրամ

2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

			Կապիտալի զգայունություն				
Արժույթ	Փոփո-խություններ հիմնական տոկոսա-դրույքներում	Զուտ տոկոսա-յին եկամտի զգայու-նություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	1	(9,518)	(35,566)	(2,506)	-	-	(38,072)
ԱՄՆ դոլար	1	(109,694)	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(1)	9,518	35,817	2,533	-	-	38,350
ԱՄՆ դոլար	(0.45)	67,794	-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով:

Բանկում արտարժութային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիլինգի վարչության կողմից:

Արտարժութային ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- հնարավոր կորուստների գնահատում VAR մեթոդի կիրառմամբ
- վերագնահատումից կորուստների գծով ներքին նպատակային մակարդակների հսկողություն,
- արտարժութային ռիսկի գծով նորմատիվների վերլուծություն,
- ստրես տեստերի կառուցում և Բանկի վրա ազդեցության գնահատում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ):

Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**		2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
Արժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	**10**	**(83,919)**	10	(84,913)
Եվրո	**10**	**(3,397)**	10	(36,295)
Ռուբլի	**10**	**13,640**	10	40,755
ԱՄՆ դոլար	**(10)**	**83,919**	(10)	84,913
Եվրո	**(10)**	**3,397**	(10)	36,295
Ռուբլի	**(10)**	**(13,640)**	(10)	(40,755)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	**22,120,897**	**7,242,066**	**408,023**	**29,770,986**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**36,450**	**19,409,862**	**122,452**	**19,568,764**
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**-**	**207,415**	**-**	**207,415**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	**65,927,247**	**80,204,136**	**-**	**146,131,383**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	**4,380,443**	**-**	**-**	**4,380,443**
Այլ ակտիվներ	**208,744**	**508,186**	**99,973**	**816,903**
	92,673,781	**107,571,665**	**630,448**	**200,875,894**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	**9,791,564**	**-**	**-**	**9,791,564**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**9,253,650**	**77,957,779**	**-**	**87,211,429**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**34,509,709**	**38,174,016**	**393,979**	**73,077,704**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**-**	**160,316**	**-**	**160,316**
Այլ պարտավորություններ	**1,276,174**	**-**	**-**	**1,276,174**
	54,831,097	**116,292,111**	**393,979**	**171,517,187**
Զուտ դիրք 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**37,842,684**	**(8,720,446)**	**236,469**	**29,358,707**
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ին	**4,967,118**	**8,561,637**	**31,148**	**13,559,903**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	61,193,007	90,717,159	443,510	152,353,676
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	34,557,563	93,423,547	119,682	128,100,792
Զուտ դիրք 2010 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,635,444	(2,706,388)	323,828	24,252,884
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2010 թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,909,100	5,187,789	72,651	8,169,540

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Խմբի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում:

Բանկում իրացվելիության ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիլինգի վարչության կողմից:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- Ավանդների և պարտավորությունների նպատակային կառուցվածքի պահպանման վերահսկողություն:
- Ծղթակցային հաշիվների մոնիտորինգ, սահմանված սահմանաչափերի խախտման դեպքերում խախտման պատճառների ուսումնասիրություն և համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկում:
- Իրացվելիության ճեղքվածքի վերլուծություն:
- Իրացվելիության ռիսկի ստրես տեստերի իրականացում և Բանկի գործունեության վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը):

Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Աուդիտ չարված 2011, %	2010, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	**20.8**	27.7
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	**207.9**	290.7

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Խմբի կողմից հաշվարկվում է հաճախորդներից ներգրավված ցպահանջ միջոցների զգալի մասի հետ պահանջելու հավանականությունը և այդ դեպքերի համար մշակվում են համապատասխան միջոցառումների ծրագրեր:

Հազար ՀՀ դրամ — 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	**244,958**	**2,876,141**	**-**	**8,334,938**	**-**	**11,456,037**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**2,391,184**	**3,278,956**	**20,685,930**	**67,829,039**	**1,367,872**	**95,552,981**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**27,975,304**	**10,069,864**	**27,622,140**	**26,265,985**	**3,487,769**	**95,421,062**
Այլպարտավորություններ	**1,276,174**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1,276,174**
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**31,887,620**	**16,224,961**	**48,308,070**	**102,429,962**	**4,855,641**	**203,706,254**
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ						
Ներհոսք	**1,514,110**	**5,676**	**138,013**	**7,768,390**	**-**	**9,426,189**
Արտահոսք	**1,669,665**	**9,464**	**224,137**	**7,713,646**	**-**	**9,616,912**
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	**68,633**	**478,972**	**2,474,693**	**319,052**	**10,218,553**	**13,559,903**

Հազար ՀՀ դրամ — 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	150,760	303,631	1,310,090	7,118,085	-	8,882,566
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,531,339	903,010	10,446,035	57,307,198	1,209,544	75,397,126
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,045,336	5,212,561	14,029,669	15,276,383	3,889,843	62,453,792
Այլ պարտավորություններ	606,491	-	-	-	-	606,491
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,333,926	6,419,202	25,785,794	79,701,666	5,099,387	147,339,975
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ						
Ներհոսք	1,453,760	-	-	-	-	1,453,760
Արտահոսք	1,444,746	-	-	-	-	1,444,746
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	129,165	2,096,346	1,275,012	4,669,017	-	8,169,540

Խումբը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ Կրեդիտ Ագրիկոլ Սի Այ Բի բանկից, որը կազմում է ներգրաված միջոցների 9%-ը (ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցների 19%-ը): Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Խմբի գործունեության վրա: Խմբի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Խմբին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

31.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկը զսպելու նպատակով Բանկում իրականացվում են այնպիսի միջոցառումներ, ինչպիսիքն են կարևորագույն գործընթացներում «երկրորդ աչքի» սկզբունքի կիրառումը, Բանկում շրջանառվող տեղեկատվության դասակարգումը և կառավարումը, ծրագրային հասանելիությունների սահմանափակումը, վարկերի տրամադրման որոշման կայացման սահմանաչափերի բազմաստիճանանց համակարգը, հաճախորդների դրամարկղային սպասարկման բնագավառում գումարային սահմանաչափերը, կիրառվող փաստաթղթերի տիպային տարբերակները, գործարար գործընթացների անընդհատությունը, նոր պրոդուկտների ներդրման ժամանակ հնարավոր ռիսկերի գնահատումը, Բանկի աշխատակիցների վերապատրաստումն ու ուսուցումը և այլն:

Բանկի հետ առնչվող ռիսկերի նկատմամբ արդյունավետ հսկողության իրականացման, ինչպես նաև օրենսդրական պահանջների և ներքին իրավական ակտերի հետ Բանկի գործունեության համապատասխանության ապահովման նպատակով Բանկում ներդրվել և գործում է Ներքին հսկողության եռաստիճան համակարգ, որի շրջանակներում Բանկի ստորաբաժանումներում իրականացվում են մշտական հսկողության ստուգումներ, և արդյունքները պարբերաբար ներկայացվում են Ռիսկերի կառավարման բաժին: Ստուգումների արդյունքների հիման վրա Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից կազմակերպվում են բազմաթիվ քննարկումներ և ուսուցում համապատասխան ստորաբաժանումների հետ, իրականացվում պարզաբանումներ և ձեռնարկվում ուղղիչ միջոցառումներ:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Խումբը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Խմբի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Խմբի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Խումբը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2011 և 2010թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	Աուդիտ չարված	
Հազար ՀՀ դրամ	**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	**37,141,551**	29,401,595
Լրացուցիչ կապիտալ	**1,637,750**	1,917,401
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	**38,779,301**	31,318,996
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	**225,077,424**	143,270,796
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	**17,23%**	21.86%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խումբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 ՀՀ դրամ գումարով:

Grant Thornton
An instinct for growth™

www.grantthornton.am